

Skärgårdspolitiskt program – samrådsredogörelse och förslag till program

Socialdemokraterna yrkar på:

att nedanstående synpunkter arbetas in i förslaget till skärgårdspolitiskt program för Stockholms läns landsting.

Det är lovvärt att landstinget arbetar fram ett nytt program för sin skärgårdspolitik. I förslaget understryks vikten av politisk långsiktighet. Det är en god ambition. Skärgårdens utveckling är beroende av tydliga beslut och långsiktiga strategier.

I det nu föreliggande förslaget har en del av de invändningar vi – och flera andra – riktade mot det tidigare förslaget tagits i beaktande. En djupare analys av skärgårdens särskilda behov och landstingets roll har gjorts och inom ett par områden är programmet mer långtgående än tidigare. Det är glädjande att man har lyssnat på remissinstanserna. Trots förändringarna finns emellertid flera brister i programförslaget.

Landstingets skärgårdspolitiska program måste understryka landstingets roll för skärgårdens utveckling. Landstinget har ett avgörande ansvar, i egenskap av regional aktör, med de politiska och ekonomiska resurser som krävs, för att skärgården ska kunna utvecklas positivt. Programmet bör också klargöra att landstinget har en viktig uppgift som pådrivare också inom områden som inte ligger direkt inom landstingets kompetensområden, till exempel vad gäller frågor om djurskydd, sysselsättning, infrastrukturinvesteringar och bostäder, där avsaknaden av hyresrätter idag försvårar för unga familjer att bosätta sig i skärgården.

En rad problem som måste lösas – SLL är en nyckelaktör

Skärgården står idag inför en rad problem: försämrad kommunal service; arbetstillfällen som försvinner; minskande befolkningsstorlek på många öar; och en åldrande befolkning är bara några problem som måste bemötas genom en aktiv politik. Här har Stockholms läns landsting en nyckelroll. Det måste framgå av det skärgårdspolitiska programmet att SLL har för avsikt att hålla en mycket hög ambitionsnivå – och tillföra de resurser som är nödvändiga – för att bidra till en lösning på de problem som finns. Det handlar till exempel om att utarbeta en strategi för hur SLL kan öka möjligheterna

att arbeta i skärgården genom att förlägga arbetstillfällena till skärgården och dess närhet.

Alltför många exempel finns på hur, för skärgården viktiga, beslut hamnar mellan stolarna. Kommuner och landstingets ansvarsområden överlappar varandra och oklarheter föreligger vad gäller deras respektive kompetensområden. Det är viktigt att det skärgårdspolitiska programmet klargör landstingets roll och att det regionala samordningsansvar som idag inte fungerar tillfredsställande, åligger landstinget. Detta bör tydliggöras i programmet.

I programförslaget framhålls Skärgårdsstiftelsens roll i skärgården. Också Waxholmsbolaget (WÅAB) har en mycket viktig roll för tillgängligheten till skärgården. En väl fungerande kollektivtrafik – till land och till sjöss - är avgörande för många människors möjligheter att bo och verka i skärgården. Skärgårdsstiftelsen och WÅAB är centrala aktörer med avgörande funktioner för att vi ska kunna uppnå vår vision om en öppen och tillgänglig skärgård. Det bör understrykas i programmet. Skärgårdsstiftelsens roll som markägare och garant för att framtida generationer ges tillträde till skärgården bör utvecklas.

När? Var? Hur? Av vem?

I programförslaget presenteras en rad förslag och strategier för skärgårdspolitikerna. Vi riktade tidigare kritik mot att tydliga skrivningar om programmet implementering och uppföljning saknades. Till en del har programmet skrivits om och skrivningarna om hur programmet ska implementeras och följas upp har förtydligats. Fortfarande är dock implementerings- och uppföljningsansvaret alltför oklart. Programmet bör tydliggöras i så mening att varje konkret förslag som presenteras kompletteras med en beskrivning av vem eller vilken instans som är satt att genomföra beslutet eller förslaget. Det är också mycket viktigt att implementeringsprocessen granskas och följs upp kontinuerligt. Grunden måste vara att varje ställningstagande, mål eller vision som slås fast i programmet också kompletteras med svar på frågorna: *När? Var? Hur? Av vem?* Bara om dessa frågor ges svar kommer programmet att bli tillämpbart och möjligt att följa upp.

Skärgårdens särskilda förutsättningar

Skärgården ska betraktas som glesbygd. Därmed råder särskilda förutsättningar för skärgården. Det innebär bland annat att offentlig service måste få kosta mer per invånare än i normalfallet. För landstingets del innebär det att system som till exempel Vårdval Stockholm, som bygger på en fast ersättning per capita, slår hårt mot skärgården, där färre och ofta äldre invånare bor på ett större område. Programmet bör därför tydliggöra att system

som utformas för landstinget kan behöva modifieras för att tillgodose de särskilda förutsättningar som råder i skärgården. I programförslaget har skrivningar lagts till som klargör att vården, och annan offentlig service, i skärgården ska vara tillgänglig och av hög kvalitet och att vården ska möta de krav som ställs från en allt äldre skärgårdsbefolkning. Det är i grunden en positiv målsättning som vi delar, men vi saknar konkretiseringar av hur dessa mål ska nås. Ett exempel på hur sjukvårdspolitiken bör anpassas till skärgårdens behov är betydelsen av att ambulanshelikoptern skall vara bemannad med läkare. Det bör därför slås fast i programmet.

Möjligheterna till företagande i skärgården är annorlunda än i normalfallet. Företagandet präglas ofta av småskalighet och säsongarbete. Det kräver särskilda insatser från landstingets sida. Det så kallade fraktstödet har länge bidragit till att möjliggöra för skärgårdens företag att konkurrera på lika villkor som företag med tillgång till bättre och billigare kommunikationer. Fraktstödet betydelse för skärgården bör därför lyftas fram tydligare i programmet.

Stockholms skärgård besitter fantastiska naturvärden. Men skärgårdens växt- och djurliv är hotat. Utfiskning, miljöförstöring, ökad exploateringsgrad, utrotning av vissa fågelarter med mera skadar skärgårdsmiljön. Det handlar också om att garantera att rekreations- och kustområden inte tillåts att exploateras i alltför hög utsträckning. Naturvårdsfrågor ligger i första hand inom länsstyrelsens kompetensområde, men landstinget har, bland annat genom Skärgårdsstiftelsen, också ett ansvar som inte får glömmas bort. Tydligare skrivningar bör göras i programmet där det klargörs att landstinget har en viktig roll för bevarandet av skärgårdens unika växt- och djurliv.